

Лекція: Аграрно-промисловий комплекс України та його інфраструктура.

1. Інфраструктура в системі агропромислового комплексу.
2. Виробнича інфраструктура і її роль у створенні ринків і переробки с. г. продукції.
3. Роль і завдання розвитку соціальної інфраструктури.

Михайлов С. І. Економіка аграрного підприємства с. 170-187.

Агропромисловий комплекс України займає друге місце в структурі всього господарства держави, після індустріального виробництва. Крім того, сільськогосподарська продукція є однією з найбільших складових сучасного українського експорту.

Україна знаходиться в сприятливих кліматичних та природних умовах для розвитку аграрної галузі і на сьогоднішній день входить в перелік найсильніших виробників аграрної продукції, та займає провідні позиції серед сучасних світових експортерів.

АПК України має високі показники інвестиційної привабливості, оцінюється як перспективний, і навіть під час війни викликає зацікавленість іноземних та українських інвесторів.

Галузі, що входять в сектор АПК, станом на 2021 рік забезпечували майже 14% зайнятості населення.

АПК України включає в себе спеціалізовані підприємства, організації, які виконують випуск та переробку продукції сільського господарства, її транспортування та реалізацію, належне зберігання. Також, окреслюють **аграрні компанії**, що забезпечують випуск виробничих фондів, ремонт техніки та устаткування, здійснюють дослідницьку роботу та інтегрують її результати в сфері землеробства та тваринництва.

Галузі, які утворюють агропромисловий комплекс України, умовно розділяють на чотири сектора:

- фондоутворюючі — будівництво об'єктів сільського господарства, машинобудування, розробка і виробництво спеціалізованої техніки та машин для оснащення галузей комплексу в сфері переробки, оптової та роздрібною торгівлі, закладів громадського харчування, виробництво спеціалізованих хімікатів, добрив різного типу, виробництво комбікормів;
- сільське господарство — найбільший і головний сегмент, що складається з тваринництва та рослинництва;
- переробні — включають в себе харчову промисловість, частину легкої промисловості, аграрні компанії, що спеціалізуються на зберіганні, та продажу вже готової продукції в сфері;
- інфраструктурні — спеціалізуються на транспортуванні, оснащенні зв'язком, постачанні тепла, енергії та води, також вузькопрофільні навчальні та наукові заклади.

Агропромисловий комплекс здійснює виробництво продовольчих та непродовольчих товарів, що отримуються шляхом проведення переробки сировини сільського господарства. Ті сектори комплексу, які виконують переробку продукції тваринництва або рослинництва, іменують галузевими.

Відокремлюють серед них такі, що виконують переробку продукції рослинництва — зернопродуктовий, плодоконсервний та овочеконсервний, бурякоцукровий, промисловість переробки льону, та ті, що спеціалізуються на переробці продуктів тваринництва — м'ясна, молочна промисловість, переробка продуктів птахівництва.

Територіально відокремлюють пункти, центри, кущі, та вузли АПК. Також розподіляють сектори АПК зонально — розташовані в Поліссі, Степу та Лісостепу України.

Виробнича інфраструктура — це комплекс галузей, що обслуговують основне виробництво і забезпечують його ефективну економічну діяльність.

До них належать транспорт, зв'язок, електроенергетика, кредитно-фінансові заклади, спеціалізовані галузі ділових послуг. Надаючи послуги основному виробництву, вони підвищують його ефективність, тому виробнича діяльність цих галузей суттєво збільшує результати суспільного виробництва.

Виробничу структуру підприємства, зокрема, складають:

- допоміжні та обслуговуючі цехи та господарства підприємства (ремонтний, інструментальний, енергетичний, транспортний, складське господарство тощо);
- допоміжні дільниці та служби, що розміщені у основних цехах;
- магістральні об'єкти, комунікаційні мережі, засоби збору та обробки інформації, природоохоронні споруди тощо.

Склад та розміри об'єктів виробничої інфраструктури підприємств залежать від галузі, типу та масштабу виробництва, особливостей конструкцій та технології виготовлення виробів, рівня спеціалізації підприємства.

Зростання ролі та значення виробничої інфраструктури пояснюється тим, що:

- 1) підвищення рівня механізації та автоматизації виробничих процесів збільшує обсяги і складність робіт з ремонту й налагоджування устаткування, потребує розширення номенклатури інструменту, оснастки та пристосувань;
- 2) перехід до нових технологій та інтенсифікація технологічних режимів роботи устаткування підвищує вимоги до якості та збільшує потребу в різних видах енергії;
- 3) ускладнення виробничих процесів і поглиблення внутрішньовиробничих зв'язків між підрозділами збільшують обсяги робіт із транспортування вантажів;
- 4) навантаження на комунікаційні мережі і природоохоронні споруди постійно зростають.

Для досягнення високих виробничо-господарських результатів важливо створити комфортне соціальне середовище, сприятливий психологічний клімат у трудовому колективі й соціальну мотивацію праці, тобто сформувати активно

функціонуючу соціальну інфраструктуру. Усе це безпосередньо впливає на рівень продуктивності праці та кінцеві результати діяльності підприємства. У цілому успішне господарювання в ринкових умовах неможливе без збалансованого розвитку як основного виробництва, так і виробничої та соціальної інфраструктур підприємства.

Соціальна інфраструктура — це сукупність підрозділів підприємства, які забезпечують задоволення соціально-побутових та культурних потреб робітників підприємства.

Головною функцією соціальної інфраструктури, безперечно, є підтримання трудових та соціальних здібностей кожної людини в межах необхідних норм, шляхом задоволення духовних потреб, підвищення загальноосвітнього та професійного рівня населення, покращення його здоров'я.